

Sınıf Yönetimi

6. HAFTA

Sınıf Yönetimi Teknikleri

Doç. Dr. Melike ARSLAN

Zihinsel becerileri geliştirme teknikleri

- Zihinsel etkileşim
- Sorgulama
- Beyin fırtınası
- İkna etme
- Karşılaştırma
- Tartışma
- Sorun çözme
- Zihin haritası
- Balık kılıcı
- Soru-cevap
- Özetleme
- Gözlem ve inceleme

Sosyal becerileri geliştirme teknikleri

- Rol oynama
- Gösteri
- Oyunlar
- Drama

Zihinsel becerileri geliştirme teknikleri

- Zihinsel beceriler neler?
 - Düşünme
 - Anlama
 - Sıralama
 - Sınıflama
 - İlişki kurma
 - Sorgulama
 - Eleştirme
 - Tahmin etme
 - Analiz-sentez yapma
 - Değerlendirme vb....

Zihinsel becerileri geliştirme teknikleri

- Zihinsel beceriler hem bireyin zihnini geliştirmekte hem de sosyal ve zihinsel bağımsızlık becerilerinin gelişimini sağlamaktadır.
- Bu beceriler çeşitli yöntem ve tekniklerle geliştirilmektedir.

Zihinsel becerileri geliştirme teknikleri

- Bu yöntemler neler;
 - Zihinsel etkileşim
 - Sorgulama
 - Beyin fırtınası
 - İkna etme
 - Karşılaştırma
 - Tartışma
 - Sorun çözme
 - Zihin haritası
 - Balık kılıcı
 - Soru-cevap
 - Özetleme
 - Gözlem ve inceleme

Zihinsel etkileşim₁

- Zihinsel etkileşim; öğrencinin farklı düşünceleri, bilgileri, yöntemleri, teknikleri vb. görmesi ve kendi bilgileriyle karşılaştırması, değerlendirmesi ve bu yolla zihinsel gelişimini sürdürmesidir.
- Öğrenci etkileşim kurarak başkalarının bilgi ve görüşlerini öğrenir, kendi düşünceleriyle karşılaştırır.

Zihinsel etkileşim₂

- Zihinsel etkileşim; bilginin aktif bir şekilde yapılandırılmasına ve zihinsel gelişime katkı sağlamaktadır.
- Zihinsel etkileşim öğrencinin zihnini yeniden düzenlemesine ve geliştirmesine katkı sağlamaktadır.

Zihinsel etkileşim₃

- Zihinsel etkileşim nasıl sağlanır?
 - Öğrencilere karmaşık görevler, sorunlar ve projeler verilmelidir.
 - Öğrenme sürecinde çeşitli sorular sorularak zihinsel etkileşim canlandırılmalı ve üst düzeye çıkarılmalıdır.

Sorgulama₁

- Sorgulama, öğrencilerin düşünme ve karar verme becerilerini geliştirme, bilgiyi anlama ve kullanmasını sağlamadır.
- Birey sorgulayarak edindiği bilgiyi ve beceriyi günlük yaşamına aktarmaktadır.

Sorgulama₂

- Sorgulama, eleştirmeden farklıdır.
 - Eleştirme, bir düşüncenin doğruluk ya da yanlışlığını ortaya çıkarmak ve gerçek değerini belirtmek için onu inceleme ve tenkit etmedir.
 - Sorgulama, özel bir düşünce alanınaya da biçimine ilişkin, kusursuz düşünceyi ortaya çıkarmaya yönelik, disiplinli ve öz denetimli düşünme biçimidir.

Sorgulama₃

- Sorgulama, bir dizi soruyla
 - Olguların neden-sonuç ilişkilerini araştırma
 - Analiz etme
 - Düşünce üretme
 - Düşünceleri düzenleme
 - Görüşleri savunma
 - Karşılaştırmalar yapma
 - Çıkarımlarda bulunma
 - Tartışmaları değerlendirme
 - Problem çözme becerisidir.

Sorgulama₄

- Sorgulayan öğrencilerin özellikleri nelerdir?
 - Bir sorunu açık biçimde ifade etme
 - Düşünmeden hareket etmeme, düşünme sürecini kontrol etme
 - Temel ve önemli sorular sorarak derinlemesine inceleme
 - Sorgulama amacını belirleme
 - Bir düşünceyi oluşturmada azimli olma
 - Bilmediklerini ve bildiklerini ayırt etme
 - Öne sürülen iddiaları, nedenleri ve kanıtları araştırma
 - Çözümler üretme ve çözümleri değerlendirme

Sorgulama₅

- Bunun için öğretmen ne yapmalıdır?
 - Sorgulayıcı dinleme, sorgulayıcı konuşma, sorgulayıcı okuma ve sorgulayıcı yazma çalışmalarına ağırlık vermelidir.

Beyin fırtınası₁

- Öğrencilerin bir konu, olay ya da sorun hakkında düşünmeleri, çok sayıda fikir üretmeleri ve mantıklı olup olmadığı endişesine kapılmadan kendilerini ifade etmeleri anlayışına dayanır.
- Amaç, bir işi başarmak için olabildiğince çeşitli seçenekleri ortaya çıkarmaktır.

Beyin fırtınası₂

- Dikkat edilmesi gerekenler,
 - Fikirlerin çekinmeden söyleneceği bir ortam oluşturulmalıdır.
 - Etkinliği iyi bir şekilde yönetecek bir başkan gereklidir.
 - Öğrenciler sınırsız düşünmeye özendirmelidir.
 - Tek konuya odaklanılmalıdır.
 - Fikirler herkes tarafından duyulmalı ve asla eleştiri olmamalıdır.
 - Her fikir kaydedilmelidir.
 - Fikirler amaca göre sıralanmalı ve gruplandırılmalıdır.

İkna etme

- Dikkat çekme, önemini vurgulama, anlaşılmasını sağlama ve yapılacak çalışmaları göstermedir.
- Aşamaları,
 - Dikkat çekme
 - Anlamayı sağlama
 - İnandırma
 - Tekrarlama
 - İstenileni açıklamadır.

Karşılaştırma

- İki ya da daha fazla düşüncenin birbirleriyle benzer ve farklı yönlerinin ele alınmasıdır.
- Öğrencinin bu becerisini geliştirmek için, önce nesne, yer, kişi ve olay karşılaştırmaları verilmelidir.
- Önce somut öğelerden başlamalı giderek soyut öğelere geçilmelidir.

Tartışma₁

- Bir grup öğrencinin belli bir konunun kavranması amacıyla karşılıklı görüşler, fikirler, eleştiriler üreterek o konuyu kapsamlı ve detaylı olarak incelemesidir.
- Kullanım amacı
 - Anlaşılmayan noktaları açığa çıkarmak
 - Bilgileri pekiştirmek
 - Ön bilgileri öğrenmek için kullanılabilir.

Tartışma₂

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Öğretmen önceden öğrencileri hazırlamalıdır.
 - Tartışmanın nasıl olacağı (süresi, amacı, konusu) net olarak belirlenmelidir.
 - Rahat bir ortam oluşturulmalıdır.
 - Sorular öğrenciyi düşünmeye sevk etmelidir.
 - Öğrencilere cevap için yeterli süre tanınmalıdır.
 - Her öğrenci tartışmaya dahil edilmelidir.
 - Elde edilen görüşler değerlendirilmelidir.

Sorun çözme

- Karar verme ve çözüm üretme becerilerini geliştirme amacı taşımaktadır.
- Bu süreçte
 - Önce sorunlar belirlenir.
 - Sorunla ilgili bilgiler toplanır.
 - Uygun olanlar seçilir.
 - Seçilenler sorunun çözümü için değerlendirilir.
 - Çözüm önerileri geliştirilir.
 - Seçilen çözüm önerileri denenir.

Zihin haritası₁

- Not alma, amaç oluşturma, toplantı ya da sunum hazırlığı, rapor hazırlama vb. amaçlar için kullanılan tekniktir.
- Bu teknik bilginin algılanması ve zihinsel yapılandırılmasına uygundur.
- Zihin haritaları kelimelerin yanı sıra, renk, boyut ve görsel imgeler içerir.

Zihin haritası₂

- Faydaları;
 - Zaman kazandırır. Sadece ana kavramlar not alınarak okunur.
 - Önemli konulara yoğunlaşılmasını sağlar.
 - Beyni ve yaratıcılığı geliştirir.
 - Hatırlama gücünü artırır.
 - Hedefler belirlenirken, konular arasında daha önce fark edilmeyen ilişkilerin görülmesini sağlar.

Balık kılçığı₁

- Bir sorunun nedenlerinin saptanmasına yardımcı olur.
- Balık kılçığı tekniği, öğrencilere karmaşık sorunları analiz etmede yardımcı olur.

Balık kılçığı₂

- Aşamalar;
 - Ana sorun balık kılçığının baş tarafına yerleştirilir.
 - Sorunun nedenleri ise önem sırasına göre teker teker yan kılçıklara yazılır.
 - Yazılan etkenlerin altına olası etmenler sıralanır.
 - Alt etmenler incelenerek soruna katkıları belirlenir.
 - Problemin nedeni belirlendikten sonra çözüm aşamasına geçilir.

Soru-cevap₁

- Öğrencilerin düşünme, dinleme, konuşma ve iletişim becerilerini geliştirme, anlama süreçlerini kontrol etme ve üst düzey öğrenmeyi gerçekleştirmek için başvurulan tekniktir.
- Öğretmen, öğrencilerin kendi kendine sorular sormalarını, sorgulama yapmalarını, kendi yaptıkları üzerinde düşünmelerini ve kendilerini değerlendirmelerini sağlamalıdır.

Soru-cevap₂

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Sorular tüm sınıfa yöneltilmelidir.
 - Sorunun cevabı için yeterli zaman verilmelidir.
 - Öncelikle gönüllü öğrencilere cevap hakkı verilerek sonra bütün öğrencilere cevaplama fırsatı tanınmalıdır.
 - Öğrencileri düşünmeye ve zihinsel çalışmaya yönlendirecek sorular tercih edilmelidir.

Özetleme

- Düşünceleri ya da metni; özünü, amacını ve yapısını bozmadan ana hatlarıyla kısaltmadır.
- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Bütün dikkatlice okunmalı ve dinlenmelidir.
 - Önemli görülenler işaretlenmeli veya not alınmalıdır.
 - Ana ve yardımcı düşünceler belirlenmelidir.
 - Öğrencinin kendi ifadeleriyle özetlemesi istenmelidir.

Gözlem ve inceleme₁

- Gözlem: Olayın, nesnenin ya da gerçeğin belirtilerini, görünümelerini ve koşullarını izleme sürecidir.
- İnceleme: Ele alınan konu, düşünce veya olayın özelliklerini ve ayrıntılarını tam olarak anlamak için yapılan yöntemli çalışmalardır.
- Gözlem ve inceleme birbirini tamamlayan iki süreçtir.

Gözlem ve inceleme₂

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Gözlenecek olay ve varlık kendi şartlarında olmalıdır.
 - Gözlemin amaçları belirlenmelidir.
 - Gözlem planlı ve yöntemli olmalıdır.
 - Süreçte nelere dikkat edileceği iyi tespit edilmelidir.
 - Süreçte edinilen bilgiler not edilmelidir.
 - Gözlem sonunda değerlendirme yapılmalıdır.

Sosyal becerileri geliştirme teknikleri

- Bu yöntemler neler;
 - Rol oynama
 - Gösteri
 - Oyunlar
 - Drama

Rol Oynama₁

- Öğrencilerin başkalarının kimliğine bürünerek onların nasıl düşündüklerini ve nasıl davrandıklarını anlamasına fırsat verir.

Rol Oynama₂

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Canlandırılacak durum veya olay öğrencilerle birlikte seçilmelidir.
 - Uygulamadan önce yapılacak etkinliklerin ayrıntıları iyi belirlenmelidir.
 - Oynanacak roller uygun olarak sınıf düzenlenmelidir.
 - Roller için öğrencilere gerekli bilgiler verilmelidir.
 - Öğrenciler rolde görev alması için cesaretlendirilmelidir.
 - Prova için yeterli zaman verilmelidir.
 - Rol oynamanın sonunda oyun hakkında tartışma ortamı oluşturulması ve değerlendirme yapılmalıdır.

Gösteri

- Bir işlemin nasıl yapılacağıının açıklanması ve uygulamalı olarak gösterilmesidir.
- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Amaç öğrencilere açıklanmalıdır.
 - Bütün sınıfın izleyebileceği ve anlayabileceği şekilde yapılmalıdır.
 - Öğretmen önceden hazırlık yapmalıdır.
 - Yapılacaklar basitten karmaşığa doğru sıralanmalıdır.

Oyunlar

- Öğrenilen konuyu ilgi çekici hale getirmek, öğrencileri etkin kılmak, rahat bir ortamda zevk alarak öğrenmelerini sağlayan yöntemdir.
- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Zihinsel becerileri geliştirici bir amacı olmalıdır.
 - Öğrencilerin ilgisini çekmeli ve tüm öğrencilerin katılımına açık olmalıdır.
 - Öğretmen oyunu sürekli kontrol etmelidir.
 - Oyunun sonunda amaca ulaşıp ulaşılmadığı değerlendirilmelidir.

Drama₁

- Doğaçlama, canlandırma tekniklerinden yararlanarak grup çalışması içinde öğrencilerin bir olayı, düşünceyi, kavramı ya da beceriyi ön bilgilerini kullanarak yapılandırması, anlamlandırması ve canlandırmasıdır.
- Üç aşamadan oluşur;
 - Isınma ve rahatlama çalışmaları
 - Oynama (esas çalışma)
 - Rahatlama ve değerlendirme çalışmaları

Drama₂

- Isınma ve rahatlama çalışmaları
 - Amaç, öğrencilerin fiziksel ve zihinsel iletişime, kendilerini ifade etmeye hazır hale gelmeleri, birbirleriyle kaynaşmaları ve rollerine dikkatlerini yoğunlaştırmalarını sağlar.
 - Müzik veya ritm eşliğinde yürüme, koşma, zıplama, gösterilen harekete uygun ritm tutma gibi çalışmalar yaptırılabilir.

Drama₃

- Oynama (esas çalışma)
 - Oyunlarda aşırılığa kaçmamaya ve katılımcıları fazla yormamaya dikkat edilmelidir.
 - Çalışma grubuna uygun oyunlar seçilmeli ve oynanmalıdır.

Drama₄

- Rahatlama ve değerlendirme çalışmaları
 - Rahatlatmada
 - Hem fiziksel hem de zihinsel rahatlama söz konusudur.
 - Bu aşamanın amacı öğrencileri rahatlatmak ve oyunun tamamlandığını hissettirmektir.
 - Değerlendirmede
 - Süreçte neler hissettikleri sorularak öğrencilerin kendileri ve diğerleri hakkında düşünerek empati geliştirmeleri sağlanır.

Drama₅

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Önce uygun bir ortam oluşturulmalıdır.
 - Öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınmalıdır.
 - Öğrencilerin gönüllü ve istekli olmasına özen gösterilmelidir.
 - İşbirliği ve ortam oluşturmak için aceleci olunmamalıdır.
 - İlk kez drama yapılan grupta önce basit çalışmalar ele alınmalı sonrasında karmaşık çalışmalara gidilmelidir.

Drama₆

- Dikkat edilmesi gerekenler;
 - Drama ortamında öğrenciler eleştiri yapabilmesi, sosyal, duygusal ve bilişsel yönden bireysel farklılıklarının farkına varabilmeleri sağlanmalıdır.
 - Grubun sayısı önceden belirlenmelidir. 10-12 kişilik gruplar idealdir.
 - Etkinlik seçiminde öğrenci görüşleri önemsenmelidir.
 - Rol alan öğrenciye başarısızlık kaygısı yaşatmamak için gerekli önlemler alınmalıdır.
 - Her drama etkinliğinden sonra etkinlik hakkında değerlendirme yapılmalıdır.

KAYNAKLAR

- Gülşen, C. (2011). Kuram ve Uygulamada Sınıf Yönetimi. *Ankara: Anı Yayıncılık.*
- Güneş, F. (2014). *Sınıf yönetimi: Yaklaşım ve modeller.* Pegem Akademi.
- Shindler, J. (2016). *Dönüştürücü Sınıf Yönetimi.* Eğitim Yayınevi.